

Élelmezésünk és a mezőgazdaság

1

Korán jött a tavasz. Az első adandó alkalommal a földekre mentek a termelőségvetkezetek tagjai. Minden percet kihasználnak, hogy a tavaszi idényben pótoljanak valamit abból, amit az ősszel mulasztottak. A primőrök korábban kerültek a piacra, mint tavaly, vagy ezt megelőző években. Egészen elenyésző volt a fagykár. Áttelelő salátából több mint hat és fél millió fej, korai retekéből több mint nyolcmillió csomó, karalábéból 2 millió csomó került felvásárlásra, a belső és külső piacokra. A földieper és a cseresznye is korábban érkezett, s megjelent az újkrumpli, a zöldborsó fő szezonjában vagyunk. A kedvező időjárás a következő napokban — minden valószínűség szerint — csökkentőn hat a fogyasztói árakra is, az állami és a szabadpiacon egyaránt.

Igaz, hogy mezőgazdaságunk tavalyról maradt terheit még érzi. A csapadékos időjárás miatt 60 ezer hold szántó került víz alá. Ez nagymértékben hátráltatta mintegy 80 ezer hold — öszi elmaradt szántó megmunkálását. Még most is, mintegy 20 ezer hold megművelése késik a belvizek miatt. Ezek a körülmények néhány szövetkezetünkben jelentős gondot okoznak. A tavalyi vízes idő elpusztított vagy megrongált 11—12 ezer hold őszi kenyérgabonavetést.

A tavaszi növények vetése — a kukorica kivételével — lényegében befejeződött. Sajnos, egyes növényféléseknél az elvetett területek nagysága nem éri el a termeltető vállalatok előírt szövetkezési területét. Ez cukorrepnánál, szántóföldi zöldségféléknél, vöröshagymánál szembetűnő. A területi csökkenést ezeknél csak a jó terméseredmény ellensúlyozza.

Sokat mond parasztságunk szorgalma, amely a gyorsan és jól végzett tavaszi munkákban jut kifejezésre. A gabona vegyszeres gyomirtásában, a lucerna első kaszálásában, szőlők, gyümölcsösök növényvédelmi munkáiban mérhető ez a felelősségteljes tevékenység.

Ha summás véleményről mondunk, leírhatjuk: az idei mezőgazdasági év jónak ígérkezik, de gondokat is hordoz magában. S ezek a gondok, ha nem megyünk eléjük, sok bajt okozhatnak élelmezésünkben, mezőgazdasági exportunkban.

2

A kulcskérdés a kenyérgabona, tíz és fél millió ember kenyere. A vetés körülményeit nézve egyáltalán nem kecségető a helyzet. Tavaly elsőként Csongrád megye szövetkezeti parasztsága fejezte be az aratást, cséplést. Példás rendben, hoidankénti magas terméshozammal. De ez a siker — sajnos — indokolatlan elégedettségre vezetett szövetkezeteink vezetőinek és tagságának körében. Arra számítottak, hogy olyan idő lesz, mint 1964-ben, amikor még novemberben is vígan dolgoztak a földeken. Ehelyett esős évszak köszöntött ránk, s nem tudtuk szervezetten, gyorsan és célszerűen kihasználni a kedvező heteket, napokat. Amikor már nekibuzdultunk volna, beállt az esős idő. A nyugvásnak tehát nagy szerepe van abban, hogy elmaradt 80 000 hold föld őszi megművelése. Ne szépiítsük a múltat: ez a nyugvás is belejátszott abba, hogy nyolcezer hold kenyérgabonát nem vetettünk el, s ha ehhez vesszük a talajvíz pusztítását, a 11—12 ezer hold kipusztulását, megrongálódását, akkor a kialakult kép egyáltalán nem mondható kedvezőnek.

Pedig kenyérgabona-felvásárlásunk mennyisége nem csökkenhet. Jövőre is éppen úgy igényel kenyeret az ország lakossága, s olyan mennyiségben, mint az idén! Nincsen pénzünk kenyérgabona-behozatalra, mert más területek silylenek meg azt.

Ezért központi kérdés a kenyérgabona. Szövetkezeteink érzik ezt. A gabona vegyszeres gyomirtásában jelentkezett koncentrált erőfeszítés is erre mutat: 47 ezer holdon elvégzett ezt a munkát. Hátrányosan hatott, hogy a vízes, laza talajra nem tudtak gépekkel rámenni. A kiszáradás idejére viszont a gabonák fejlettségi állapota már nem tette lehetővé a továbbfolytatást.

Még sohasem kellett ennyire számba venni a gabonatermést, mint most. Hiszen közel 20 ezer hold kiesett. Ezért a betakarítás szemvesztésének csökkentésére annyira kell vigyáznunk, mintha arannyal bányánk. (Valójában arany is, az élet fenntartásának alapja.) Olyan nagy-

fokú szervezettséggel, precizitással nyúlhatunk csak hozzá az aratáshoz, csépléshez, hogy minimális szemvesztés érjen bennünket. Nyílt kérdés-ként mondják: ebben az évben a szövetkezeti tagok, családtagok és vezetők ne tartanak meg több kenyérgabonát, mint amennyire szükségük van, vagyis a fejenkénti 220—230 kilót. Ne történjen meg most az, ami szinte iratlan szabály volt, hogy a kenyérgabonából indokolatlan feleslegek maradnak kint. Most ez nagy kárt okozna az ország lakosságának.

3

Egy hónap múlva itt az aratás. A tavalyi tapasztalatok alapján kerüljük el a hibákat. Csongrád megyében mintegy 168 ezer hold kenyérgabonát kell betakarítani. Rendelkezésünkre áll 381 kombajn, 300 kévekető aratógép. Ez magas gépesítési fokra utal, mégis számolnunk kell azzal, hogy a fejlettség és az időjárás következtében a gabona egy része megdől, s a gépi munka nem alkalmazható. A kézi kaszásokat már most, június elején készítsük elő, hogy elkerüljük a kapkodást, amely a szempérgés veszélyét vonja maga után. Különösen a szegedi járásban, a rozsaratásnál jelentkezik a kézierő felhasználásának szükségessége. Itt a gépek alkalmazása nehezebb.

A gyors és sikeres aratásnak, betakarításnak egyik feltétele, hogy gazdaságaink vezetői már most alkítsák ki azokat a munkaössztönműket, amelyek elősegítik a családtagok — s ott, ahol szükséges — külső munkaerők bevonását. Az elképzeléseket már júniusban helyes közzétenni, hogy a tagság és a község lakossága megismerje. Ugyanígy fontos, hogy a gazdaságok vezetői már előre és idejében gondoskodjanak a betakarító eszközök kijavításáról és beszerzéséről, s ne tekinték felesleges időtöltésnek a menetirány-terveket, táblakijelöléseket.

Nincs többé helye annak a káros felfogásnak, hogy a nyári betakarítási munka csak az aratásra és a gabonabetakarításra korlátozódik! Ez nem igaz. Az aratás után, ezzel egy időben kerüljön sor olyan járulékos munkák elvégzésére is, mint a tarlóbuktatás, a nyári istállótrágyázás, a nyári mélyszántás. Nem jó, ha csak az aratási elképzelésekhez rendelünk tervszerű, szervezett kereteket, hanem a kiegészítő munkákról is valamennyi érdekelt gazdaságban meg kell lennie a helyes, reális elképzelésnek, a tervszerűségnek. A tavalyi példákban e téren is vonjuk le a gyakorlat számára a tanulságot. Hiába végzünk ugyanis időben a gabonával, ha az utána következő lépéseket már nem tartjuk fontosnak. Voltaképpen emiatt maradt el az őszi mélyszántás is.

Egész évi mezőgazdasági munkához — a jelek szerint — kedvezőek a személyi és adottságbeli feltételek. Traktorainkra kiképeztünk 1965-ben 630 főt, idén 437-et. Ez biztosítja, hogy traktoraink, munkagépeink két műszakban dolgozhassanak. A beosztásokat, a bérézéseket is most kell kialakítani, nem pedig akkor „alkudozni”, amikor a gépeknek már két műszakban kellene dolgozniuk. A gépjavítási munkákat viszont néhány helyen gyorsítani kell. A lelkiismeretes javítás a gépek használhatóságában fejeződik ki. A június 7—17-e közötti gépszemle legyen figyelmezből, alaposabb és szigorúbb, mint a korábbi években. Időben biztosítsák — tartalékokkal — a szükséges üzemanyagot, hogy az ne okozzon zavart a munka dandárjában. Az inspekció, a gyors gépjavító szolgálat megfelelő szervezettséggel, közlekedési lehetőséggel és alkatrész-ellátottsággal segítse a munkát.

A következő évi elegendő kenyérgabona-termést csak akkor remélhetjük, ha az idén a tervezett területeket megműveljük és bevetjük. Ezt figyelembe véve a betakarítás ütemének gyorsasága, a járulékos munkák végzése még nagyobb jelentőséget

kap. Először jelentkezik a kapások — kukorica, krumpli — nevelése, majd betakarítása, a szőlő, gyümölcs ápolása, betakarítása és a szüret. Jó, ha számolunk azzal is, hogy a kukorica érése elhúzódik — mint tavaly —, s ez nehezíti a gabonaágyak kialakítását. Most, a tavaly őszi el nem vetett kenyérgabona helyére szerződéses takarmánygabona került. De az őszi ezt a kényszermegoldást nem szívesen alkalmazzuk és mindenképpen szeretnénk is elkerülni. Ezért a nyári munkák gyors és jó befejezése feltétele az őszi munkáknak. Az előirányzott területeken minden gazdaságnak el kell vetnie a kenyérgabonát. Nem ismétlődhet meg a múlt évi elcsúszás.

4

Szövetkezeti parasztságunk munkakészsége, munkakedve jó. Ezt mutatják az áprilisi-májusi hónapokban teljesített mezőgazdasági munkák. Az eredményes gazdálkodás főként az irányító szerveken, s a szövetkezetek vezetőin fordul meg. Különösen azon, hogy mennyire tudják összehangoltá, magas fokon szervezetté és tervszerűvé tenni a munkát, beleértve a szállítások szervezését, az időleges és huzamosabb időre szóló tárolás megoldását. Ne pusztuljon el megtermett érték szállítóeszközök, tárolóhelyek hiányában!

A közös és a háztáji gazdaságokban a munkát úgy szervezzük, hogy a közös gazdaság sehol se kerüljön hátrányos helyzetbe, de a háztáji kisgazdaságok is maximumát adják lehetőségeiknek. Az áruterelés fejlesztése érdekében a meglévő lehetőségeink okos, célszerű kihasználása szükséges. Ennek érdeke megkívánja, hogy a szövetkezet és a piac kapcsolatára is jobban figyeljünk. A megtermelt áru szerződések útján eljut a termeltető vállalatokhoz, s onnan a belföldi, külföldi fogyasztókhoz.

A tsz-ek és a háztáji gazdaságok kötelessége, hogy a szerződéses termékeken felül biztosítsanak több árut a megye városainak szabadpiacaira is. Nekünk már sok lehetőségünk van — sajnos kihasználatlanul — a tsz és a fogyasztó közvetlen kapcsolatának kiépítésére, de szövetkezeteink nehézkesen kezelik a kínáló alkalmakat. Alig van a megyében a szövetkezetek együttműködésére épített tsz-üzlet, holott az áruterelés és a fogyasztók körében közvetlen értékesítés lényeges eleme a szövetkezeti gazdálkodásnak, s a következő évek kereskedelmi, piaci viszonyában ez számottevő tényezőként lép elő. Miért nincs kezdeményezés? Miért mozdulnak nehezen? Hiszen sok jó szövetkezetünk — zöldség, szőlő, gyümölcs-, baromfitermesztésben — megőrvendeztetethető kintő áruival közvetlenül is a városi fogyasztót, s a pavilonokban, elárúsítóüzletekben, szabadpiaci elárúsítóstandokon. Nénézkés ez az alig megindult egészséges folyamat, sajnos gyakran közgazdaságunk lassú ügyintézése miatt is. Elkelne több biztatás a tanácstól, sőt, ahol kell, a segítség is. A városi fogyasztó ezt igényli, a szövetkezeteknek is érdeke — bátrabban nyúljunk e kérdéshez. Itt a SZÖVOSZ is tud segíteni, ha energikusabban foglalkozik a fontos közgazdasági, kereskedelmi problémával.

A termelőszövetkezeteinkben dolgozó kommunistákra, pártszervezeteinkre hárul, hogy szószóli, pozitív cselekvő részesei legyenek a tervszerűen, jól végzett mezőgazdasági munkáknak. Ők legyenek a szövetkezetek tagjai körében a becsületes, tisztességes munka példamutatói, élő lelkiismeretei. Párttitkáraink és pártvezetőseink kezdeményezően lépjenek fel a szervezett munka érdekében, s javaslatokkal, elgondolásaikkal segítsék a gazdaságokat, a szövetkezetek vezetőit.

A parasztság munkájának elismerése nem marad el. Hiszen ebben az évben kitüntetett termelőszövetkezeink eredményei nemcsak a megyében, az egész országban méltatásra kerültek. Ezeken az ünnepségeken mindenütt fogadalmat tettek a szövetkezetek vezetői és tagjai: *rászolgálnak arra az elismerésre és bizalomra, amely őket a kormány és általa a dolgozó tömegek részéről érte.* Csak örömet okozna minden becsületes embernek, ha idei munkánk alapján még több szövetkezetnek hívná fel magára a kormány figyelmét. Ehhez a lehetőségek most jók, csak megfelelően tudjunk élni velük.

Szovjet kitüntetések magyar állampolgároknak

A Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége érdemrendekkel és érdemérmekkel tüntetett ki magyar és román állampolgárokat, mert sebesült szovjet harcosokat mentettek meg a Nagy Honvédő Háború idején.

A Honvédő Háború Erdemrenjének második fokozatával tüntették ki Krasznai Istvánt, Osváth Akost (halála után), Horváth Endrét és Egyed Bélát, a Bátor-ságért Erdeméremmel Ge-

rencsér Gabriellát és Horváth Józsefet.

A kitüntetettek a háború éveiben egy magyar frontkórházban dolgoztak. Amikor 1945 tavaszán a Szombathely közelében levő koncentrációs táborban halálra ítélték 50 szovjet hadifoglyot, életüket kockáztatva megmentették őket. A súlyosan sebesült szovjet katonákat elrejtették a fasiszták elől és a szovjet egységek megérkezéséig ápolták és gyógykezelték őket. (MTI)

Felmentések, kinevezések

A magyar forradalmi munkás-paraszt kormány Borbándi János vezérőrnagyot, honvédelmi miniszter-helyettesét más irányú pártmegbízására való tekintettel beosztásából felmentette.

Galambos József rendőrvézerőrnagyot, a belügyminiszter első helyettesét érdemei elismerése mellett,

egészségi állapotára való tekintettel, saját kérelmére beosztásából felmentette, és belügyminiszter-helyettesévé kinevezte.

Jakab Sándort a belügyminiszter első helyettesévé kinevezte.

Rácz Sándort belügyminiszter-helyettesévé kinevezte. (MTI)

UNESCO-ülés Budapesten

A UNESCO Végrehajtó Tanácsa befejezte ülészakának első részét. A VT tagjai René Maheu vezérigazgató vezetésével vasárnap Budapetre utaznak, ahol hétfőn és kedden tartják befejező ülésüket. Ez alkalommal a harminctagú végrehajtó tanácsban nem képviselt országok számos UNESCO-megbízottja is hazánkba látogat.

Dr. Jóború Magda, a UNESCO Végrehajtó Tanácsának tagja az MTI párizsi tudósítójának adott nyilatkozatában ismertette a világszervezet irányító tanácsának munkáját, majd elmondotta, hogy a Végrehajtó Tanács ülésének befejező részén, amelyre kormányunk meghívására Budapesten kerül sor, egy konkrét kérdés szerepel: *hogyan lehet a műemlékvédelmet és a turistaforgalmat egymás szolgálatába állítani.* A műemlékek az egész emberiség közkinccsei, megőrzésük közös

érdek. Egyes esetekben, mint például a nubiai emlékművek megmentésénél, az UNESCO kezdeményezésére nemzetközi összefogásra került sor. Ez azonban kivételes megoldás. A gyakorlatban járható út, hogy az egyes országok turistaforgalmának fejlesztésével fedezzék a műemlékek megőrzésének költségeit. Annál is inkább, mert a történelmi emlékek vonzzák a bel- és külföldi turistákat. A budapesti értekezlet alapos előkészítés után ezt a kérdést fogja megvizsgálni.

Az ülésszakot hétfőn délután 11 órakor ünnepélyes keretek között nyitják meg a Magyar Tudományos Akadémia disztremében. A záró ülésre előreláthatólag kedden délután kerül sor — tájékoztattak a magyar UNESCO bizottságnál. A tanács közös befejeztével a vendégek gazdag programot nyolítanak le, ismerkednek hazánkkal, kulturális eredményeinkkel.

Ananásztermés Szegeden

Terem az ananász a Szegedi József Attila Tudományegyetem újszegedi fővénkertjében, ami az európai botanikus kertek viszonylatában szenzációnak számít. Hét éve nevelik az úgynevezett trópusi házban a braziliai őshazájú ananász bokrot s az első termés szőbb, fejlettebb mint a nálunk téli hónapokból ismert egzotikus import gyümölcs.

Egyéb látványosságai most az arborétumnak a teljes virágzásba őrözött rozárium — ahol a legújabb rózsafajták is megtalálhatók — és a mexikói pettyes, tigrisfoltos orchideák szírombontása. Ez utóbbiakat sikerült elszaporítani s most már tizennyolc függő kosárban illatoznak a tóparti fűzfákon.

Naponta érkeznek az ország minden részéből a látogatók. Májusban hetven iskola diákjai jártak itt tanulmányi kiránduláson. Ez idő alatt csaknem négyezren, köztük szovjet, német, lengyel és csehszlovák professzorok, természeti szakemberek és természetkedvelő turisták fordultak meg. A sok ezer növény birodalmában jó eligazítást ad a most megjelent ismertető füzet, amely nemcsak a kert történetével ismerteti meg az érdeklődőket, hanem térképkel, színes illusztrációkkal kalauzolja is a vendégeket, megismerteti őket a legérdekesebb s egyben tanulságos látványokkal.

Kísérlet radioaktív növényekkel

Első ízben vetettek el Magyarországon olyan magvakat, amelyeket radioaktív besugárással kezelt növények érleltek. A különleges kezelést tavaly kezdték meg az agrártudományi egyetem izotóp-sugárkörtjében, ahol az élő növényeket teszik ki sugárhatásnak. Az ezekből származó, s tavasszal el-

vetett kukorica-, len-, bab-, borsó-, paradicsom- és paprikamagvak nem mutattak semmiféle elváltozást, de a belőlük kikelt növények egy része már igen: azok a bab- és borsótövek, amelyek a legnagyobb sugárdózisban részesült növények magvaiból nőttek ki, sokkal alacsonyabbak a többinél.